

APLIKAČNÍ PRAXE VEŘEJNÝCH SBÍREK

Fórum dárců, z.s., nám. Winstona Churchilla 1800/2, 130 00 Praha 3
donorsforum@donorsforum.cz

- 1. Východiska**
- 2. Veřejně prospěšný účel veřejné sbírky**
- 3. Předem neurčený okruh přispěvatelů**
- 4. Komunikace a spolupráce s krajskými úřady**
- 5. Způsoby konání veřejných sbírek**
- 6. Zhodnocení současného stavu českého sbírkového prostředí**

VÝCHODISKA

Výzkum mapuje současnou situaci českého sbírkového prostředí s důrazem na aplikační praxi krajských úřadů při osvědčování veřejných sbírek podle zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách v platném znění.

Výzkum byl realizován Fórem dárců ve spolupráci s agenturou InsightLab, a to v **dubnu a květnu 2021.**

Východiska

- Dle údajů Ministerstva vnitra ČR bylo:
  - k 11. 5. 2021 přes **2 000 ohlášených veřejných sbírek**
  - k 21. 3. 2024 celkem **2 352 ohlášených veřejných sbírek** (téměř 18%↑)
- V rámci sběru dat jsme oslovili stovky neziskových organizací, na výzvu zareagovala a online dotazník kompletně vyplnila zhruba pětina oslovených kontaktů, celkem **téměř 200 respondentů**
- **Výsledky** byly pro optimalizaci výpovědní hodnoty **zváženy počtem ohlášených veřejných sbírek v rámci jednotlivých krajů ČR**
  - přinášejí tak reálný odraz českého sbírkového prostředí

Východiska

- Reprezentativní vzorek:
  - pokrývá cca **10 % všech veřejných sbírek**
  - zastoupení jednotlivých krajů ve vzorku vesměs kopíruje rozložení pořádaných veřejných sbírek **napříč kraji ČR**
  - ve vzorku jsou zastoupeny **všechny právní formy** neziskových organizací
  - zastoupeno **všech devět základních kategorií dle zaměření činnosti** (kategorizace Fóra dárců) – nejčastěji zastoupena kategorie Pomoc nemocným a lidem s handicapem (45 %)

Kultura, umění
a památky

Volný
čas a amatérský
sport

Vzdělávání
a výzkum

Pomoc nemocným
a lidem
s handicapem

Pomoc sociálně
znevýhodněným

Životní prostředí,
rozvoj regionů
a ochrana zvířat

Senioři

Humanitární
pomoc a lidská
práva

Děti, mládí
a rodina

Východiska

- Ve vzorku převládají zkušení realizátoři veřejných sbírek
  - 42 % respondentů pořádá veřejné sbírky 10 a více let
  - pouze 14 % respondentů pořádá veřejné sbírky méně než 3 roky
- Zkušenosti respondentů s veřejnými sbírkami:
  - většina zapojených organizací během let konala jednu **permanentní sbírku** (57 %)
  - současně většina organizací konala alespoň jednu **sbírku na dobu určitou**, pouze 21 % organizací nemá se sbírkou na dobu určitou žádnou zkušenost
- 80 % respondentů pořádá veřejné sbírky i v současnosti
  - ve většině případů (74 %) konají jednu **permanentní sbírku**
  - obdobné procento zapojených organizací (77 %) zároveň v současnosti nepořádá žádnou **sbírku na dobu určitou**

VEŘEJNĚ PROSPĚŠNÝ ÚČEL VEŘEJNÉ SBÍRKY

*„Veřejnou sbírkou je získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých příspěvků od předem neurčeného okruhu přispěvatelů pro **předem stanovený veřejně prospěšný účel**, zejména humanitární nebo charitativní, rozvoj vzdělání, tělovýchovy nebo sportu, nebo ochrana kulturních památek, tradic nebo životního prostředí (dále jen "sbírka"). Sbírkou je oprávněna konat za podmínek stanovených tímto zákonem pouze právnická osoba.“*

(§ 1 odst. 1 zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách v platném znění)

Veřejně prospěšný účel veřejné sbírky

- 90 % zapojených organizací nemělo při osvědčování své naposledy ohlášené veřejné sbírky žádný problém se stanoveným veřejně prospěšným účelem
  - 10 % organizací se setkalo s potížemi
    - ve většině případů se jednalo o problém s obecnou (málo konkrétní) formulací účelu, krajský úřad vyžadoval podrobnější upřesnění
    - některé organizace mají zkušenost, že veřejně prospěšný účel sbírky osvědčené v minulosti, nebylo možné v tomto znění opakovaně použít u nově ohlášené sbírky – byl považován za příliš obecný a bylo nutné jej konkretizovat
- Pouze 7 % organizací se někdy pokoušelo rozšířit či jinak upravit veřejně prospěšný účel u probíhající veřejné sbírky
  - v 51 % případů krajský úřad tuto změnu zamítl

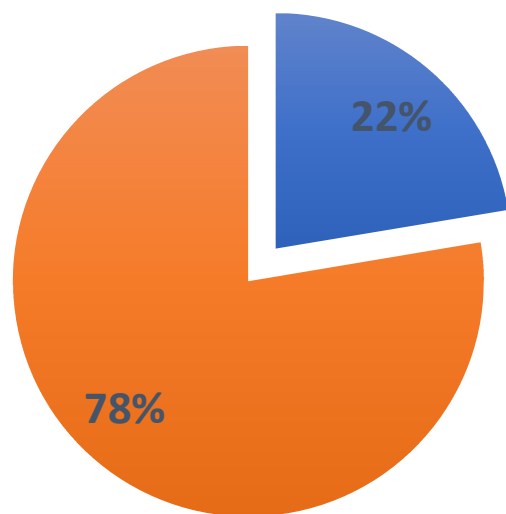

Veřejně prospěšný účel veřejné sbírky

Poskytujete výnosy z Vašich osvědčených veřejných sbírek formou nadačních příspěvků či darů na aktivity dalších subjektů?

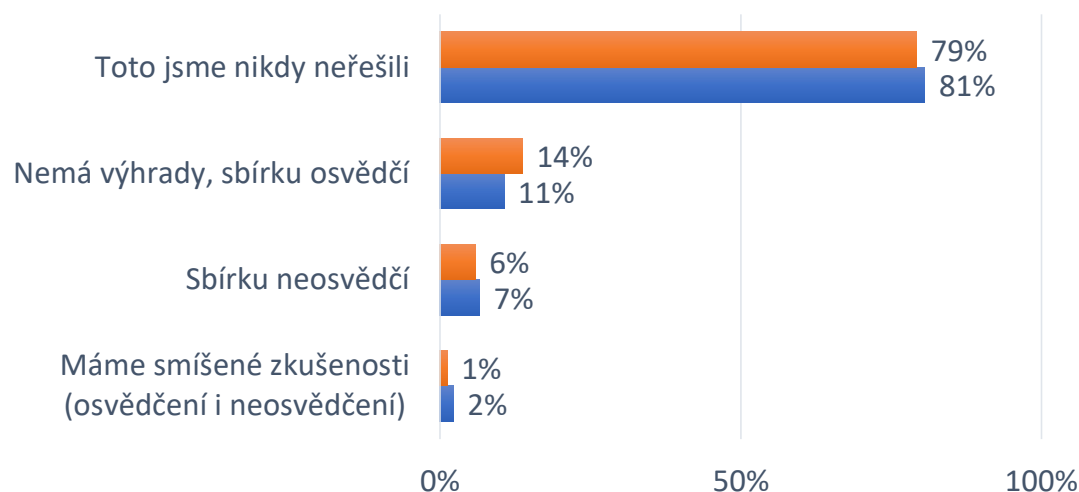
■ Ano ■ Ne

- 98 % organizací, které přerozdělují výtěžek svých veřejných sbírek mezi další subjekty, nemají ohledně této skutečnosti žádné potíže při komunikaci s krajským úřadem

Veřejně prospěšný účel veřejné sbírky

Pokud zahrnete do účelu veřejné sbírky programové náklady, jak reaguje krajský úřad při osvědčování Vaší sbírky?

- Mzdy pracovníků realizujících účel sbírky (sociální pracovníci, pracovníci v poradenských službách apod.)
- Provozní náklady organizace (mzdy ředitele/účetní atd., nájem sídla organizace, náklady spojené s energiemi, IT službami apod.)

- Krajské úřady při zahrnování programových nákladů (tj. mzdy pracovníků realizujících účel sbírky, provozní náklady) do účelu veřejné sbírky nemají výhrady nejčastěji **v případě organizací se zaměřením na pomoc nemocným a lidem s handicapem**

Náklady spojené s konáním sbírky

*„Právnícká osoba může na úhradu **nákladů spojených s konáním sbírky** použít část hrubého výtěžku sbírky, která však **nesmí převýšit 5 % z celkového hrubého výtěžku** za dobu, po kterou byla sbírka konána.“*

(§ 23 odst. 2 zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách v platném znění)

- Drtivá většina organizací (99,6 %) se nesešla s tím, že by jim sbírka kvůli jejich plánu, jak naložit s těmito 5 %, nebyla osvědčena
  - jedinou negativní zkušenost evidujeme v Plzeňském kraji
- Pouze 6 % organizací mělo někdy kvůli definici těchto nákladů potíže s vyúčtováním
  - tyto zkušenosti evidujeme v Moravskoslezském, Královéhradeckém a Ústeckém kraji, dále v Kraji Vysočina a Hl. m. Praha

PŘEDEM NEURČENÝ OKRUH PŘÍSPĚVATELŮ

*„Veřejnou sbírkou je získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých příspěvků **od předem neurčeného okruhu příspěvateľů** pro předem stanovený veřejně prospěšný účel, zejména humanitární nebo charitativní, rozvoj vzdělání, tělovýchovy nebo sportu, nebo ochrana kulturních památek, tradic nebo životního prostředí (dále jen "sbírka"). Sbírkou je oprávněna konat za podmínek stanovených tímto zákonem pouze právnická osoba.“*

(§ 1 odst. 1 zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách v platném znění)

Předem neurčený okruh přispěvatelů

- 95 % organizací nikdy nemělo při osvědčování sbírky (a související komunikaci s krajským úřadem) obtíže ohledně požadavku na předem neurčený okruh přispěvatelů
  - obtíže reportovaly pouze některé organizace z Moravskoslezského, Olomouckého, Ústeckého, Karlovarského a Jihočeského kraje a Hl. m. Praha
- Čtvrtina zapojených organizací provozuje direct (e)mailing
  - z toho 36 % zahrnuje direct (e)mailing do veřejné sbírky
  - nejčastěji je důvodem zahrnutí direct (e)mailingu do veřejné sbírky skutečnost, že tyto organizace nerozlišují mezi oslovováním veřejnosti na webu/sociálních sítích a oslovováním konkrétních kontaktů e-mailem/poštou; výzva je jednotná a obsahuje číslo sbírkového účtu

KOMUNIKACE A SPOLUPRÁCE S KRAJSKÝMI ÚŘADY

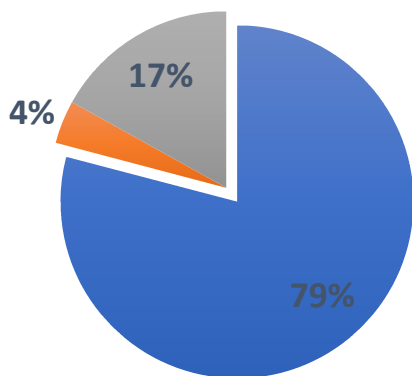
Hodnocení postupu krajských úřadů při osvědčování veřejných sbírek,
kontrola a schvalování vyúčtování
a hodnocení profesionality krajských úředníků

Komunikace a spolupráce s krajskými úřady

Jak s Vámi komunikuje krajský úřad při Vašich dotazech k přípravě ohlášení veřejné sbírky?

- Vstřícně, s ochotou poradit
- Odměřeně, poskytne jen nutné minimum informací
- Máme smíšené zkušenosti

- V roce 2019 vydalo Ministerstvo vnitra ČR Příručku k zákonu č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů (zákon o veřejných sbírkách)
- 85 % dotázaných organizací ale v posledních dvou letech nepozoruje změnu v praxi osvědčování veřejných sbírek

Komunikace a spolupráce s krajskými úřady

- 92 % zapojených organizací nikdy nemělo problém při komunikaci s krajským úřadem ohledně vyúčtování osvědčené veřejné sbírky
- Obdobné procento organizací zároveň nikdy nebylo v souvislosti s vyúčtováním sankcionováno
  - pokud na sankci došlo, byla pouze symbolická, nejčastěji ve výši 1 000 Kč
- Pouze 9 % organizací se setkalo ze strany příspěvatele s požadavkem na „vrácení“ příspěvku, většina těchto organizací příspěvek vrátila
  - v 94 % případů neměl k „vrácení“ příspěvku krajský úřad výhrady, ve zbylých případech bylo třeba si situaci vysvětlit
  - k sankcionování v takové situaci nedošlo u žádné organizace

Komunikace a spolupráce s krajskými úřady

- Neziskové organizace většinou (v 84 % případů) znají kontaktní pracovníky krajského úřadu, na které se mohou obrátit při potížích s interpretací právních předpisů, spojených s veřejnými sbírkami
- Ve většině krajů organizace reportují poměrně stabilní personální obsazení příslušného odboru/oddělení krajského úřadu
- Ve všech krajích zároveň dobrá úroveň profesionality, úředníci hodnoceni jako kvalifikovaní odborníci

ZPŮSOBY KONÁNÍ VEŘEJNÝCH SBÍREK

- (1) *Sbírký se konají jedním nebo více z těchto způsobů:*
- a) shromažďováním příspěvků na předem vyhlášeném zvláštním bankovním účtu (§ 23) zřízeném pro tento účel u banky, a to po dobu uvedenou v oznámení o konání sbírky,*
  - b) sběracími listinami,*
  - c) pokladničkami,*
  - d) prodejem předmětů, jestliže je příspěvek zahrnut v jejich ceně,*
  - e) prodejem vstupenek na veřejná kulturní nebo sportovní vystoupení anebo jiné všeobecně přístupné akce pořádané za účelem získání příspěvku, jestliže je příspěvek zahrnut v ceně vstupenek,*
  - f) dárcovskými textovými zprávami prostřednictvím telekomunikačního koncového zařízení, nebo*
  - g) složením hotovosti do pokladny zřízené právnickou osobou.*
- (2) *Příslušný krajský úřad na žádost právnické osoby, která oznámila konání sbírky, rozhodne o možnosti konat sbírku i jiným způsobem než uvedeným v odstavci 1. Příslušný krajský úřad posoudí navrhovaný jiný způsob z hlediska transparentnosti získávání příspěvků do sbírky a zabezpečení jejich využití a z hlediska souladu s jinými právními předpisy a veřejným pořádkem.*
- (3) *Pokud právnická osoba hodlá konat sbírku jiným způsobem podle odstavce 2 zároveň s některým ze způsobů uvedených v odstavci 1 a pro tento způsob jí lze konání sbírky osvědčit, příslušný krajský úřad jí sbírku pro způsob konání podle odstavce 1 osvědčí.*

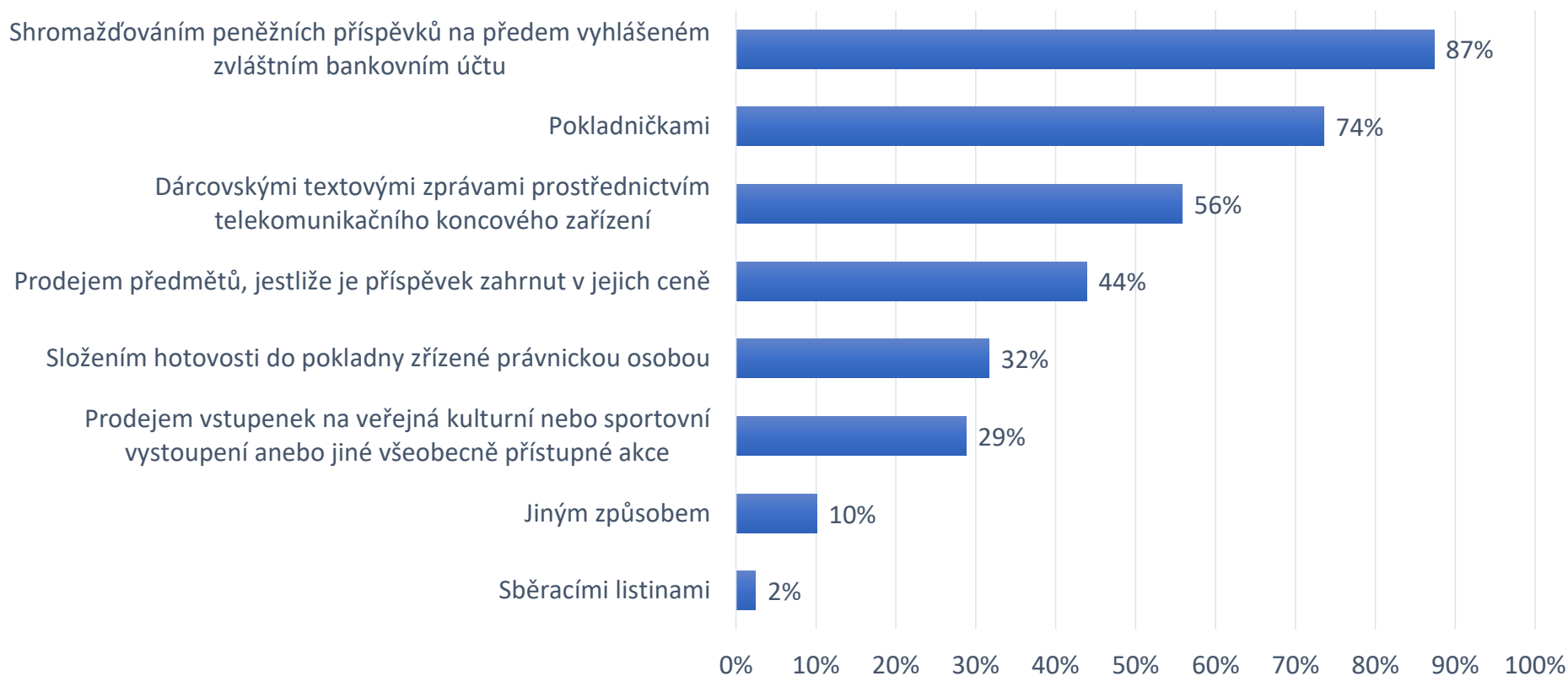
(§ 9 zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách v platném znění)

Způsoby konání veřejných sbírek

Které způsoby konání veřejných sbírek používáte v rámci svých veřejných sbírek?

Způsoby konání veřejných sbírek

- 94 % organizací zákonem stanovený taxativní výčet způsobů konání veřejných sbírek považuje za vyhovující
- 10 % organizací se někdy setkalo s tím, že některý z jimi zamýšlených způsobů konání byl pro krajský úřad nesrozumitelný a bylo třeba jej vysvětlit
  - tuto zkušenost evidujeme u některých organizací z Moravskoslezského, Královéhradeckého, Ústeckého, Karlovarského, Plzeňského a Středočeského kraje, Kraje Vysočina a Hl. m. Praha
  - 25 % těchto organizací nakonec muselo daný způsob dohlašovat jako tzv. jiný způsob
    - jednalo se např. o využívání portálu Darujme.cz, využívání metody PaySec pro příjem elektronických plateb, benefiční aukce uměleckých děl

ZHODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU SBÍRKOVÉHO PROSTŘEDÍ

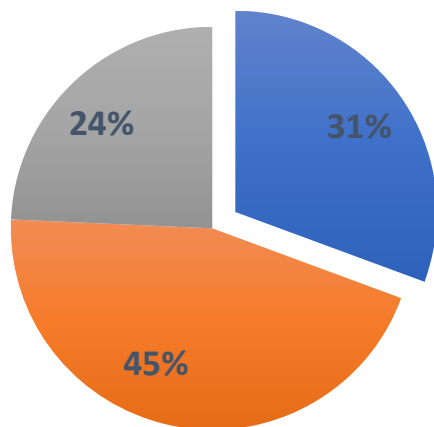
Vybrané výsledky srovnány s výsledky průzkumu veřejného mínění.
Průzkum byl realizován agenturou InsightLab ve spolupráci s Fórem
dárců **v lednu a únoru 2021**

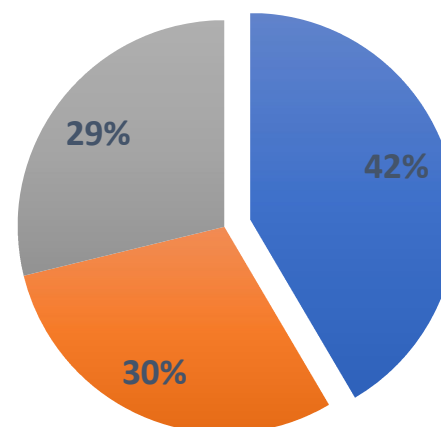
Zhodnocení současného stavu

Setkali jste se někdy s podvodnou sbírkou?
(Výzkum aplikační praxe veřejných sbírek)

■ Ano ■ Ne ■ Nevím

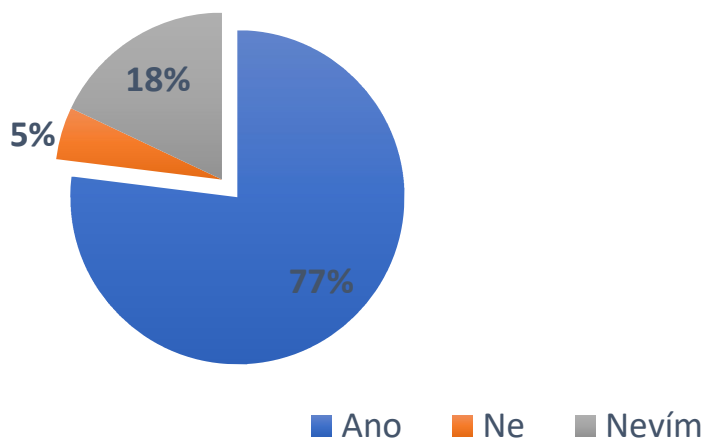
Setkali jste se někdy s podvodnou či podezřelou sbírkou?
(Průzkum veřejného mínění)

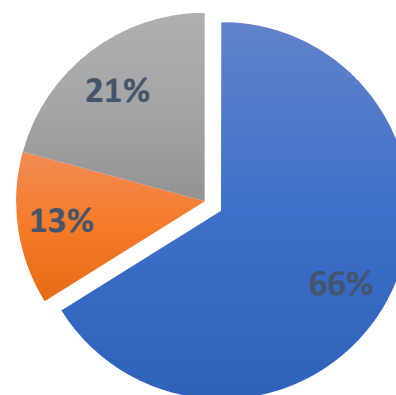

Zhodnocení současného stavu

Je podle Vás správně, aby stát kontroloval a reguloval pořádání veřejných sbírek?
(Výzkum aplikační praxe veřejných sbírek)

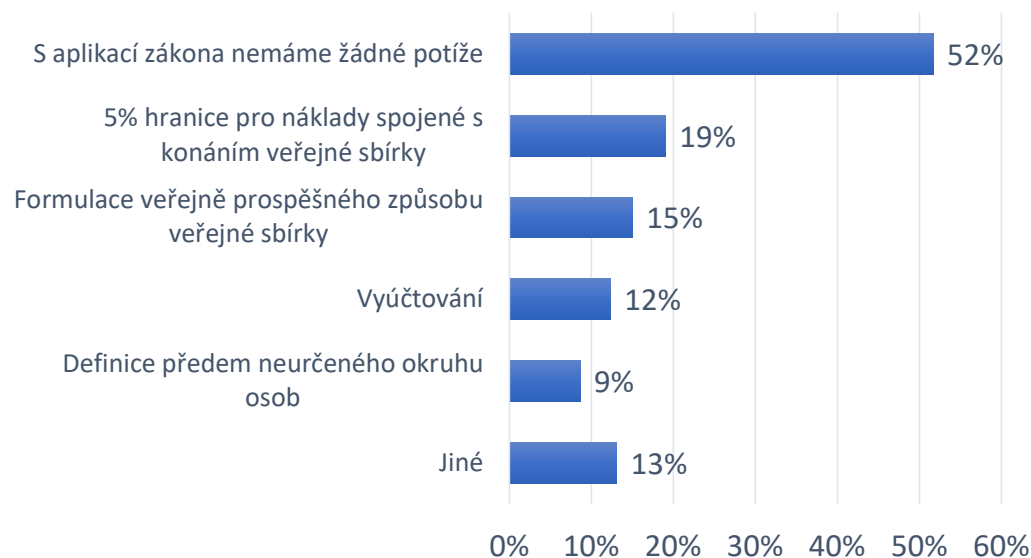
Je podle Vás správně, aby stát kontroloval a reguloval pořádání veřejných sbírek?
(Průzkum veřejného mínění)

Zhodnocení současného stavu

Co Vám dělá největší potíže při aplikaci zákona o veřejných sbírkách během osvědčování či vyúčtování Vašich veřejných sbírek?

- 31 % dotázaných organizací by uvítalo změnu aplikační praxe zákona o veřejných sbírkách
  - volnější přístup při stanovování účelu – poslání organizace, zahrnutí programových nákladů
  - snížení administrativy spojené s vyúčtováním a prací s kasičkami
  - sjednocení praxe napříč kraji
- 23 % dotázaných organizací by uvítalo změnu zákona o veřejných sbírkách
  - navýšení hranice 5 % pro náklady spojené s konáním sbírky

NOVELA ZÁKONA O VEŘEJNÝCH SBÍRKÁCH

SNÍŽENÍ ADMINISTRATIVNÍCH NÁROKŮ
PŘI SOUČASNÉM
ZACHOVÁNÍ TRANSPARENTNOSTI SBÍREK

APLIKAČNÍ PRAXE VEŘEJNÝCH SBÍREK

Fórum dárců, z.s., nám. Winstona Churchilla 1800/2, 130 00 Praha 3
donorsforum@donorsforum.cz

